

Dagsetning: 3.4.2023.

Númer og heiti þingmáls: 860.mál, þingsályktunartillaga. Aðgerðaáætlun um þjónustu við eldra fólk fyrir árin 2024–2028

Nafn sendanda: Hrafnhildur Eymundsdóttir fyrir hönd stjórnar.

Efni: Umsögn um aðgerðaráætlun um þjónustu fyrir eldra fólk.

Umsagnaraðili: Stjórn Rannsóknastofu Háskóla Íslands og Landspítala í öldrunarfræðum (RHLÖ).

Félags- og vinnumarkaðsráðherra hefur lagt fram stjórnartillögu til umfjöllunar á Alþingi undir heitinu *Aðgerðaáætlun um þjónustu við eldra fólk fyrir árin 2024–2028* (Þingskjal 1351). Um er að ræða aðgerðaáætlun sem verkefnastjórn skipuð af félags- og vinnumarkaðsráðherra og heilbrigðisráðherra skipuðu sumarið 2022 og hefur verkefnið fengið nafnið *Gott að eldast*. Í kafla C sem hefur yfirskriftina „*Upplýsingar*“ kemur fram að áformað sé að: „Styðja við fyrirhugaða eflingu Rannsóknarstofu Háskóla Íslands og Landspítala í öldrunarfræðum (RHLÖ) þar sem markmið og verkefni stofunnar verði útvíkkað, bæði hvað varðar aðkomu aðila að henni og hlutverk hennar innan öldrunarfræða.“

Stjórn RHLÖ fagnar mjög þessum áformum og er tilbúin að vinna að útfærslu og nánari þróun. Nú er unnið að 7 doktorsverkefnum við stofuna, auk annarra rannsóknaverkefna. Mikil áhersla hefur verið lögð á stuðning við doktorsnema með einstaklingsráðgjöf og málstofum þar sem meðal annars er fjallað um aðferðafræði, auk undirbúnings fyrir ráðstefnuferðir og doktorsvarnir. Í upphafi þessa árs hlaut rannsóknarhópur innan stofunnar þriggja ára styrk frá RANNÍS til að rannsaka heilsufar og þarfir umönnunaraðila eldra fólks sem býr á heimilum sínum. Á vegum RHLÖ hafa verið skipulögð fræðsluerindi og málþing fyrir fagfólk og almenning. Þessu starfi verður haldið áfram, en jafnframt er orðið tímabært að útvíkka

starfsemina með það fyrir augum að tengja vísindastarf enn frekar við stefnumörkun og þjónustu við eldra fólk.

Hér verður helstu hugmyndum stjórnar í þeim efnum lýst:

Rannsóknir: Áfram verður leitast við að efla rannsóknir sem tengjast heilsufari eldra fólks, umönnunaraðilum þess og aðstæðum. Þetta verður gert með því að þróa tengslanet þeirra sem vinna að rannsóknum á sviði öldrunar. Á heimasíðu RHLÖ verða upplýsingar um rannsóknahópa og verkefni. Áfram verða haldnir fræðslufundir og málþing, en komið verður á fót reglulegum málstofum þar sem rannsóknarverkefni verða kynnt og rædd. Sjá má fyrir sér að stofan hvetji til og komi jafnvel að skipulagningu sameiginlegra námskeiða í samvinnu við háskóla landsins. Unnið verður með stofnunum eins og RANNÍS og háskólunum að því að miðla upplýsingum um mögulega samstarfsaðila erlendis og styrki til verkefna. Loks mun stofan taka að sér ýmis verkefni þar sem saman fara áhugi á að meta árangur nýsköpunarverkefna og þróun þjónustu og rannsókna, þar með talið þau nýsköpunarverkefni sem tengjast „*Gott að eldast*“. Í því felst að stofan kalli til sérfræðinga og myndi rannsóknahópa til að stýra og taka að sér verkefni á grundvelli samninga.

Ráðgjöf og miðlun þekkingar: Við RHLÖ verði unnið að þróun upplýsingabanka um gögn sem tengjast heilsufari, aðstæðum og þörfum eldra fólks í samstarfi við rannsakendur og rannsóknastofnanir á sviðinu og stefnumið um *Opin vísindi*. Þarna er verið að tala um hvers konar gagnasöfn og gagnabanka þar sem upplýsingum um heilsufar og líðan eldra fólks er safnað saman. Einnig má sjá fyrir sér að þróað verði þekkingarsetur um gagnreynda starfshætti og meðferð. Loks hefur verið rætt um möguleika á því að við stofuna byggist upp þekking á InterRAI mælitækjunum og viðhaldi þeirra samhliða þeim möguleikum sem í þeim felast við þarfagreiningu og til að greina þjónustuna og breytingar á heilsufari.

Stjórn RHLÖ telur eðlilegt að stofan verði í framtíðinni innan Háskóla Íslands með sterk tengsl við aðrar háskólastofnanir og heilbrigðisstofnanir eins og Landspítala, heilbrigðisstofnanir um land allt, öldrunarstofnanir, sveitarfélög og heilsugæsluna. Fram til þessa dags hefur RHLÖ verið staðsett í húsnæði innan Landakots en óvissa er um framtíðarhúsnæði og hefur komið til umræðu sá möguleiki að RHLÖ hefði aðstöðu á 5. hæð á Landakoti, en þar er rými sem er ónotað en þarf að laga og innrétta.

Af hálfu stjórnar RHLÖ hefur verið fjallað um breytingar á stofunni og samþykktum hennar m.a. vegna fleiri samstarfsaðila og fjölbreyttari verkefna. Í tengslum við þá vinnu hafa komið fram hugmyndir um að breyta nafni stofunnar í *Miðstöð í öldrunarfræðum*, sem væri í takti við sambærilegar rannsóknarmiðstöðvar á Norðurlöndum.

Verkefnastjóri RHLÖ er Hrafnhildur Eymundsdóttir, PhD í heilbrigðisvísindum.

Stjórn RHLÖ: Kristín Björnsdóttir, formaður og prófessor í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands, Anna Björg Jónsdóttir, yfirlæknir öldrunarlækninga á Landspítala, Halldór S. Guðmundsson, dósent í félagsráðgjöf og deildarforseti félagsráðgjafadeildar Háskóla Íslands, Helga Eyjólfsdóttir, lyf- og öldrunarlæknir á Landspítala og dósent í öldrunarlækningum við læknadeild Háskóla Íslands, Ingibjörg Hjaltadóttir, prófessor í hjúkrunarfræði við Háskóla Íslands og sérfræðingur í öldrunarhjúkrun við Landspítala, Konstantín Shcherbak, Lyf- og öldrunarlæknir við Landspítala, Sigurbjörg Hannesdóttir, fræðslustjóri Alzheimer samtakanna.